

Příloha 10 – *Hobit aneb Cesta tam a zase zpátky* – Glum a hádanky

– Pracovní list 4⁴⁸

perplex =
zmatený,
popletený

J. R. R. Tolkien – *Hobit aneb Cesta tam a zase zpátky* (Pracovní list 4)

Glum a hádanky

Tady hluboko dole u temné vody žil starý Glum, drobný slizký tvor. Nevím, odkud přišel, ani co byl vlastně zač. Byl Glum – tmavý jako sama tma, až na dvě kulaté bledé oči ve vyzáblém obličejí. Měl malý člun a v něm vesloval docela tiše sem a tam po jezeře, neboť to bylo skutečné jezero, široké a hluboké a vražedně studené. Pádloval svýma velkýma nohama, visícíma přes okraj člunu, ale nikdy nezčernil ani vlnku. Kdepak on. Vyhlížel svýma bledýma lampovitýma očima slepé ryby, které lapal dlouhými prsty s rychlostí myšlenky. Měl rád i maso. Skřeti mu chutnali, když se mu podařilo některého chytit, ale dával si pozor, aby ho nikdy neobjevili. Jenom je škrtil ze zadu, když někdo z nich zabloudil sám dolů na břeh a Glum tam právě lovil. Stávalo se to velice zřídka, protože skřeti tušili, že tam dole cosi nepříjemného číhá, tam dole u samotných základů hor. Narazili na jezero kdysi dávno, když razili tunel do hlubin, a zjistili, že dál se nedostanou. Tam tedy končila jejich cesta tímhle směrem a neměli žádný důvod chodit tam – ledaže je poslal Velký skřet. Někdy dostal laskominy na rybu z jezera a někdy už neviděl rybu ani skřeta, kterého pro ni poslal.

Skutečné bydliště měl Glum na slizkém skalním ostrůvku uprostřed jezera. Teď pozoroval Bilba zdálky svýma bledýma očima jako dvěma dalekohledy. Bilbo jeho vidět nemohl, ale Glum si dlouho lámal hlavu nad Bilbem, poněvadž mu bylo zřejmé, že to vůbec není skřet. Glum skočil do člunu a odrazil od ostrůvku, zatímco Bilbo seděl na břehu úplně perplex a v koncích s další cestou i s rozumem. Najednou se k němu přiblížil Glum a šeptem zašišlal: „Štěstí je š námi, můj milášku! Počítám, že še dneš nabaštíme nebo ší aspoň pošmákneme, glum!“ A když řekl Glum, znělo to jako jedno přišerné polknutí. Podle toho také dostal jméno, třebaže si sám vždycky říkal „můj milášku“. Hobit div nevyskočil z kůže, když mu ten šepot zazněl v uších, a najednou uviděl, jak se na něj poufíl bledé oči. „Kdo jsi?“ zeptal se a napřáhl mečík před sebe. „Co je ono, můj milášku?“ zašišlal Glum (který vždycky oslovoval sám sebe, protože nikdy neměl příležitost mluvit s někým jiným). Tohle právě přišel zjistit, poněvadž momentálně nebyl nijak zvlášť hladový, jenom zvědavý; jinak by byl napřed chňapl a pak teprve šišlal. Jsem pan Bilbo Pytlík. Ztratil jsem trpaslíky a ztratil jsem čaroděje a nevím, kde jsem; a ani to vědět nechci, jen když se dostanu odtud.“ „Co to drží v rušičkách?“ zajímal se Glum s pohledem na mečík, který se mu nijak nelíbil. „Meč, čepel vyrobenou v Gondolinu!“ „Ššš!“ zašišlal Glum a náhle byl samá zdvořilost. „Snad abyšme še tady pošadili a trošku ší š tím poklábošili, můj milášku? Snad to má rádo hádanky, šnad jo, ne?“ Usilovně se snažil vypadat přátelsky, alespoň pro tu chvíli, než zjistí něco víc o tom meči i o hobitovi, jestli je tu opravdu docela sám, jestli je dobrý k jídlu a jestli má Glum opravdu hlad. Na nic jiného než na hádanky nemohl přijít. Dávat je a někdy je uhadovat byla jediná hra, jakou kdy hrál s ostatními podivnými tvory, zalezlými v děrách, před pradávnými časy, ještě než přišel o všechny přátele, než byl vyhnán pryč, docela sám, a než zalezl sem hluboko dolů, do tmy pod horami. „Výborně,“ souhlasil Bilbo, který se usilovně snažil vyhovět, než zjistí něco víc o tom tvorovi, jestli je tu docela sám, jestli je dravý nebo hladový a jestli je to přítel skřetů. „Vy se ptejte první,“ navrhl, poněvadž zatím neměl čas vymyslet si nějakou hádanku.

1. Podle informací, které znáte z textu o Glumovi se jej pokuste charakterizovat. Jaké jsou podle vás jeho vlastnosti?

2. Myslíte, že se jedná o kladnou nebo zápornou postavu a proč?

3. Kdybyste potkali takového tvora, jak byste se zachovali vy?

⁴⁸ TOLKIEN, J. R. R. *Hobit, aneb, Cesta tam a zase zpátky*. Praha: Mladá fronta, 2002. ISBN 80-204-0983-1.

Nyní si Glum s Bilbem vzájemně pokládají hádanky.

4. Zdůvodněte, proč se hrou na hádanky vůbec začali. Co je k tomu vedlo?

5. Pokuste se správně přiřadit k jednotlivým hádankám odpovědi (spojte čarou)

6. Ke každé hádance napište do bubliny buď písmeno G (Glum), nebo B (Bilbo) podle toho, kdo si myslíte, že danou hádanku vyslovil.

Kořeny má skryté v zemi,
vypíná se nad jedlemi,
štoupá pořád výš a výš,
ale růst ji nevidíš.

čas

Všechno žere, všechno se v něm žtrácí,
štromy, květy, zvířata i ptáci;
hryže kov i pláty ž ocele,
tvrdý kámen na prach šemele;
měšta rožvalí a krále školí,
vyšokánšské hory švrhne do údolí.

ryba

Třicet běloušů na rudé líše,
napřed žvýkají, potom
dupají a pak stojí tiše.

vítr

Bez klíče a víka schránka pokladní,
a přece je zlatý poklad v ní.

Bež hlašu pláče,
bež nehtů štípá,
bež nohou škáče,
bež pyšků pípá.

vajíško

Beznožka leží na jednonožce,
dvounožka sedí na třínožce,
čtyřnožka dostane zbytek.

K oku v tváři blankytné se točí
v tváři zelené zas jiné oči.
První oko na to vece:
„Ty mi podobné jsou přece,
jenže jsou to oči nižší
než já – oko v téhle výši.“

hora

žuby

Není ji vidět, není ji cítit,
není ji slyšet, nejde ji chytit.
Je ža hvězdami a pod horami a vyplňuje prázdné jámy.
Byla tu předtím a přijde pak
a nakonec ti vytře žrak.

Ryba na stolku,
člověk u stolku sedí na stoličce
a kočka dostane kosti.

Nemá plíce, přece dýchá,
študená a věčně tichá,
věčně pije na švé ždraví
v brnění, co nerezaví.

tma

šlunce a pampelišky

7. Hádanky, které podle vás pokládal Glum, převeďte do spisovné češtiny.
8. V jakých dalších literárních žánrech se můžete setkat s hádankou? Uveďte příklady.
9. Znáte nějaké hádanky? Uveďte příklady. Popřípadě zkuste vymyslet nějakou vlastní hádanku.

10. Z přečteného textu a zjištěných informací se pokuste odvodit...

Jak bude příběh pokračovat? Proč?

- Myslím, že _____
- Jsem zvědavý/á, zda _____
- Představuju si, že _____
- Doufám, že _____

Do prstenu vepište číslo
označující úroveň obtížnosti
pracovního listu
(podle vašeho názoru).

- 1 – lehká
2 – středně těžká
3 – těžká

